Előszó a 2019. évi éves versenypolitikai jelentéshez
Margrethe Vestager ügyvezető alelnök

A 2019 év végéhez közeledve kevesen jósolták volna meg azt, hogy 2020 elején olyan események következnek be, amelyek drámai változást idéznek elő a világban és a világgazdaságban. A Covid19-járvány számos tekintetben paradigmaváltást jelentett, amelyhez gyorsan alkalmazkodnunk kellett, újra átgondolva működésünk módját. Úgy vélem, méltán állíthatjuk, hogy a versenypolitika területén a Bizottság megfelelt az elvárásoknak.

Az uniós állami támogatási szabályok értelmében a tagállamok támogatást nyújthatnak a vállalatok számára a gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetése érdekében. 2020 márciusában a Bizottság ideiglenes keretet fogadott el, amely lehetővé tette a tagállamoknak annak biztosítását, hogy elegendő likviditás álljon a vállalkozások rendelkezésére, valamint azt, hogy elősegítsék a munkahelyek megőrzését és a gazdasági tevékenység fenntartását a Covid19-világjárvány során. 2020 első felében a válsághelyzet előrehaladtával párhuzamosan a Bizottság három alkalommal bővítette ki az ideiglenes keretet annak érdekében, hogy az megfeleljen a tagállamok és a vállalkozások szükségleteinek, többek között további támogatást téve lehetővé a Covid19-járvány tekintetében fontos termékek fejlesztéséhez és gyártásához, a bértámogatásokhoz és a feltőkésítésekhez. Az ideiglenes keret elfogadása és annak későbbi módosításai azt mutatják, hogy a Bizottság képes volt reagálni a gyorsan változó körülményekre, igazodni azokhoz és gyors megoldásokat találni, szem előtt tartva eközben azt is, hogy egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani az egységes piacon. Mert minél hamarabb teljesen helyre kell állítanunk egységes piacunk működését.

A Covid19-világjárvány elkerülhetetlenül hatást gyakorolt a versenypolitika más területeire is.

2020 márciusában az Európai Versenyhatóságok Hálózatán belül a Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok közös nyilatkozatot tettek közzé, amelyben meghatározták, milyen módon kívánják alkalmazni az antitröszt szabályokat a válsághelyzetben. A Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok kijelentették, hogy meg fogják könnyíteni a világjárvány okozta ellátási hiányok kezelése miatt szükséges ideiglenes intézkedések meghozatalát. Egyúttal azonban figyelmeztettek arra, hogy nem haboznak beavatkozni abban az esetben, ha a válság ürügyén esetleg versenyellenes gyakorlatok bevezetésére kerül sor.

Az antitröszt terén 2020 áprilisában a Bizottság ideiglenes keretről szóló közleményt tett közzé, amelyben iránymutatást nyújtott a vállalkozások számára. E közleményben a Bizottság meghatározta, milyen módon fog eljárni azon együttműködési projektek értékelése során, amelyeket a Covid19-világjárvány tett szükségessé, például a gyógyszerellátás és orvosieszköz-ellátás terén.

Az összefonódások terén folyó munkában – azon kezdeti időszakot követően, amely tekintetében a Versenypolitikai Főigazgatóság közleményben kérte a vállalkozásokat a bejelentések elhalasztására – nagyon kevés zavar jelentkezett, legyen szó akár az egyszerűsített, akár az összetettebb ügyekről.

Büszkén jelenthetem ki, hogy a Bizottság szolgálatai helyt álltak e példa nélküli válság folyamán. Rendkívül szoros határidők mellett igen nagy számú állami támogatási bejelentést értékeltünk. Az uniós összefonódás-ellenőrzés folyamatosan működött, és a Bizottság az előírt határidőkön belül eleget tett jogi kötelezettségeinek. Az antitrösztszabályok érvényesítése jelentősebb késések nélkül folytatódott.

Ám ne feledkezzünk meg a 2019-ben elért eredményekről sem.

A Bizottság 2019-es fellépése a nyitott és hatékony uniós piacok előmozdítása érdekében számos ágazatra kiterjedt. Az uniós versenypolitika továbbra is támogatta a Bizottság belső piaccal kapcsolatos fő politikai prioritásait, így a digitalizálást, a méltányos adóztatást, az energiaügyet és az éghajlatpolitikát.

A Bizottság tanúságot tett arról, hogy képes szigorúan érvényesíteni a versenyszabályokat, szankciókat szabva ki a vállalkozások közötti versenyellenes megállapodások és az erőfölényükkel a fogyasztók kárára visszaélő vállalkozások tekintetében. 2019-ben a Bizottság 15 olyan határozatot fogadott el, amely versenyellenes magatartást szankcionált. A Bizottság továbbá az önkéntes együttműködési eljárás alapján lezárt négy antitrösztügyet.

2019-ben a Bizottság 382 összefonódásról kapott bejelentést. Bár az abszolút számok 2018-hoz képest némileg csökkentek, 2019-ben is igen magas volt a bejelentések száma. A 2019-ben bejelentett összefonódások többsége nem vetett fel versenyjogi aggályokat. A Bizottság 2019-ben 362 összefonódási határozatot fogadott el, és 19 ügyben avatkozott be. Három összefonódást tiltott meg, tíz összefonódást hagyott jóvá az első szakaszban bizonyos kötelezettségvállalások teljesítése függvényében, hatot pedig a második szakaszban, korrekciós intézkedések előírása mellett. A Bizottság által elfogadott korrekciós intézkedések többsége tárgyi eszközök és immateriális javak elidegenítésére vonatkozott, megerősítve a strukturális korrekciós intézkedéseket előnyben részesítő bizottsági megközelítést.

A Bizottság 2019-ben 308 állami támogatási határozatot fogadott el. A Bizottság például olyan állami támogatási programokat hagyott jóvá, amelyek a környezetvédelmi célok elérésére, a nagyon nagy kapacitású széles sávú hálózatok kiépítésére, valamint a kulcsfontosságú ágazatokban folytatott kutatás finanszírozására irányultak. 2019-ben engedélyt kapott egy második, akkumulátorok fejlesztésére irányuló közös európai érdeket szolgáló fontos projekt, hét tagállam részvételével. Emellett a Bizottság folytatta erőfeszítéseinket annak érdekében, hogy a tagállamok ne biztosítsanak olyan jogtalan adókedvezményeket, amelyek egyes kiválasztott vállalkozások számára lehetővé teszik, hogy kibújjanak a méltányos közteherviselés alól.

A Bizottság minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásaival összhangban 2019-ben tovább folyt a versenyszabályok annak biztosítására irányuló értékelése, hogy azok továbbra is célravezetőek legyenek. Az antitröszt terén folytatódott a horizontális csoportmentességi rendelet, a vertikális csoportmentességi rendelet, a gépjárművekre vonatkozó csoportmentességi rendelet és a konzorciumi csoportmentességi rendelet értékelése. Az összefonódások terén a Bizottság folytatta az uniós összefonódás-ellenőrzés egyes eljárási és joghatósági vonatkozásainak értékelését. Az állami támogatások terén folytatódott az állami támogatási szabályozás korszerűsítésének keretében kialakított szabályok és bizonyos egyéb szabályok célravezetőségi vizsgálata. 2020 januárjában megkezdődött a piac meghatározásáról szóló közlemény értékelése.

A piacok többsége esetében jelenleg nagy horderejű változásokra kell számítani, ideértve különösen a társadalom folyamatban lévő digitalizációja által előidézett alapvető átalakulásokat. Mindannyiunknak alkalmazkodnia kell, legyen szó akár a termelőkről, akár a fogyasztókról, akár a szakpolitikai döntéshozókról, vagy éppenséggel rólunk, a versenyszabályok érvényesítőiről. Csak akkor tudunk megfelelni továbbra is a kor kihívásainak, ha nem elégszünk meg azzal amit elértünk, hanem folyamatosan felülvizsgáljuk módszereinket, tanulunk a tapasztalatokból, és szükség esetén módosítjuk jogérvényesítési eszközeinket. Ezért bíztam meg három szaktanácsadót a 2019 áprilisában „Versenypolitika a digitális korban” címmel közzétett jelentés elkészítésével. A

szaktanácsadók arra a következtetésre jutottak, hogy az alapvető versenyjogi keret megfelelő és kellően rugalmas ahhoz, hogy megvédje a versenyt a digitális korszakban. A szaktanácsadók azonban figyelmeztettek arra, hogy különös figyelmet kell fordítani a digitális platformok piaci erejére. A szaktanácsadói jelentésen és más nemrégiben készült jelentéseken alapuló részletes elemzést követően 2020 júniusában a Bizottság nyilvános konzultációt indított annak feltárására, hogy szükség van-e olyan új versenyjogi eszközre, amely lehetővé tenné a strukturális versenyproblémák időben és hatékonyan történő kezelését.

Néha nem elegendő a meglévő versenyszabályok szigorú érvényesítése annak biztosításához, hogy a piacok a gazdaság minden területén megfelelően működjenek. A piac nem megfelelő működésének elkerüléséhez szükség lehet arra, hogy e jogérvényesítést ágazatspecifikus szabályozás egészítse ki. Ez igaz lehet azokra a piacokra, ahol az erőfölénnyel rendelkező digitális platformok kapuőrként lépnek fel. A versenyképességhez versenyre van szükség, mind a belső, mind a világpiacon. A versenypolitika önmagában nem garantálja a versenyképességet. Olyan hatékony iparpolitikának kell társulnia hozzá, amely megteremti a vállalkozók számára az elképzeléseik megvalósítását lehetővé tevő feltételeket, és amely a vállalkozások számára – méretüktől függetlenül – elérhetővé teszi a virágzást és növekedést. A Bizottság az „Új európai iparstratégia” című, 2020. márciusi közleményében felvázolta elképzelését arról, hogy mit kellene elérnie az EU-nak 2030-ra és az azt követő időszakban.

Az uniós gazdaság nyitott és szorosan kapcsolódik a világ többi részéhez. Nyitottságunkat azonban ki lehet használni az egységes piacon folyó verseny torzítására, mint ahogy ezt például egyes olyan külföldi vállalkozások tehetik, amelyek állami támogatásban részesülnek. Megfelelő eszközökre van szükségünk a külföldi támogatások által okozott káros hatások kezeléséhez. Ezért a Bizottság 2020 júniusában vitát indított a külföldi támogatások tekintetében az egyenlő versenyfeltételek biztosításáról szóló fehér könyv kiadásával.

Összegezve, az alapvető uniós versenyszabályok ma is ugyanúgy érvényesek, mint amikor azokat több mint 60 évvel ezelőtt a Szerződés meghatározta. Az uniós tagországok nemzeti versenyhatóságaival együtt a Bizottság továbbra is méltányos módon, a tényekre és a bizonyítékokra alapozva, elemzéseket végezve, és a jogszerű eljárás tiszteletben tartásával folytatja jogérvényesítési tevékenységét. A belső piacon folyó hatékony verseny serkenti az innovációt, a dinamizmust és a gazdasági növekedést, ami mindenki számára előnyökkel jár. A versenypolitika elő fogja segíteni, hogy megvalósítsuk e Bizottság megbízatásának fő céljait, köztük a zöld gazdaságra való áttérést, az EU digitális jövőjének alakítását, valamint az emberközpontú gazdaság megerősítését.